

PATVIRTINTA
Rokiškio rajono savivaldybės tarybos
2020 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. TS-326

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021 M. UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMA

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021 M. UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMA

I. ĮVADAS

1. Bendra informacija.

Rokiškio rajono savivaldybės 2021 m. užimtumo didinimo programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 18 punktu, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 48 straipsniu, remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A1-257 patvirtintu Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašu ir Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modeliui įgyvendinti, rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. A1-715 „Dėl Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modeliui įgyvendinti, rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Vadovaujantis Aprašu, Rokiškio rajono savivaldybė 2021 m. įgyvendins Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems modelį (toliau – modelis). Programa parengta siekiant spręsti šiuo metu itin aktualias gyventojų užimtumo problemas, padėti su sunkumais darbo rinkoje susiduriantiems žemą išsilavinimą turintiems gyventojams bei gyventojams, kurie nėra mobilūs ir kuriems rinkoje sudėtinga rasti darbą, atitinkantį turimas kompetencijas. Ši Programa bus rengiama ir tvirtinama kasmet, siekiant efektyvesnių gyventojų užimtumo didinimo priemonių ir paslaugų organizavimo bei teikimo gyventojams rajone.

Užimtumo didinimo programa atitinka Panevėžio regiono 2014–2020 m. plėtros plano 2-ąjį tikslą „Padidinti teritorinę sanglaudą ir gerinti aplinkos būklę“, yra suderinta su Rokiškio rajono 2020–2022 m. strateginiu veiklos planu, patvirtintu Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2020 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. TS-24 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės 2020–2022 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (dalinai pakeistas 2020 m. balandžio 24 d. Rokiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-109 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės 2020–2022 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“). Šia programa siekiama padidinti Rokiškio rajono savivaldybės gyventojų užimtumą, padedant ekonomiškai neaktyviems rajono gyventojams (registruotiems Užimtumo tarnyboje ir turintiems bedarbio statusą) sugrįžti į darbo rinką ir padėti įsitvirtinti joje per užimtumo didinimo priemones. Rengiant Rokiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programą, atlikta demografinės, socialinės ekonominės būklės analizė, padėjusi detalizuoti gyventojų užimtumo didinimo poreikius savivaldybėje pagal tikslines grupes.

2. Užimtumo didinimo programos tikslai:

- 2.1. didinti bedarbių, kurie negali greitai integruotis į nuolatinį darbą, užimtumo galimybes;
- 2.2. siekti bedarbių socialinės atskirties mažinimo;
- 2.3. atstatyti ir palaikyti bedarbių darbinius gebėjimus, skatinti jų motyvaciją dirbti;
- 2.4. naudingų visuomenei laikinų darbo vietų atsiradimas;
- 2.5. padidinti bedarbių galimybes susirasti nuolatinį darbą;
- 2.6. didinti Rokiškio rajono gyventojų užimtumą;
- 2.7. suderinti užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų bei piniginės socialinės paramos teikimą, integruojant ilgą laiką nedirbusius asmenis į darbo rinką;
- 2.8. užtikrinti valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų, teikiančių užimtumo skatinimo, motyvavimo paslaugas ir piniginę socialinę paramą nedirbantiems asmenims, veiklos koordinavimą ir skatinti jų bendradarbiavimą.

3. Užimtumo didinimo programos rengėjai.

Rokiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programa parengta savivaldybės administracijai bendradarbiaujant su Užimtumo tarnyba prie LR SADM, Rokiškio skyriumi. Į Užimtumo didinimo programos rengimo procesą taip pat buvo įtraukti savivaldybės administracijos struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos.

3.1. Pirmenybė dalyvauti Programoje bus teikiama Užimtumo įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje ir 48 straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims.

3.2. Laikiniai gali būti įdabinami darbo ieškantys asmenys, jeigu tokie darbai yra numatyti nustatyta tvarka parengtuose jų individualiuose įsidarbinimo planuose.

3.3. Laikinus darbus organizuos ir vykdys Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudarytos komisijos atrinkti darbdaviai.

3.4. Programa parengta vadovaujantis šiais principais:

3.4.1. bendradarbiavimo – aktyvaus gyvenamosios vietovės bendruomenės įtraukimas į veiklą, skatinant jos iniciatyvą, bendradarbiavimas su visomis suinteresuotomis institucijomis, organizacijomis;

3.4.2. kompleksiskumo – įgyvendinant Programą, turi būti kompleksiskai sprendžiamos asmenų užimtumo problemos, įtraukiant Savivaldybę, Užimtumo tarnybą, socialinius partnerius ir organizacijas;

3.4.3. individualumo – Programoje numatytos priemonės turi būti organizuojamos ir paslaugos teikiamos atsižvelgiant į individualius asmenų poreikius bei jų motyvaciją integruotis į darbo rinką;

3.4.4. tęstinumo – Programoje numatytų veiklų tęstinumas, nuolatinė Programos įgyvendinimo priežiūra ir tikslinimas pagal kintančias aplinkybes;

3.4.5. efektyvumo – pagrindinis Programos priemonių ir paslaugų teikimo rezultatas ir vertinimo kriterijus yra asmens įsidarbinimas pagal darbo sutartį arba darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu, savarankiškos ar neatlygintinos veiklos vykdymas;

3.4.6. ekonomiškumo – maksimalus Programai įgyvendinti skirtų lėšų panaudojimas, vadovaujantis ekonominio naudingumo principu tiek rengiant Programą, tiek ją įgyvendinant;

3.4.7. viešumo – Programos rezultatų viešinimas.

3.5. Savivaldybė Programą finansuoja iš valstybės biudžeto savivaldybėms skirtų lėšų valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti.

II. BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Rokiškio rajono savivaldybės demografinės, ekonominės, socialinės situacijos įvertinimas.

Analizei naudojami naujausi oficialių statistikos duomenų šaltinių (2015–2020 m.) skelbiama statistika bei Rokiškio rajono savivaldybės administracijos skyrių ir struktūrinių teritorinių padalinių pateikti duomenys.

4.1. Demografija.

Teritorija. Rokiškio rajonas yra šiaurės rytų Lietuvos dalyje, Panevėžio apskrityje. Rokiškio rajono savivaldybės bendras plotas – 1 807 kv. m. Rajono plotas užima 2,8 proc. Lietuvos bei 22,9 proc. Panevėžio apskrities teritorijos. Rajonas ribojasi su Biržų, Utenos, Zarasų, Kupiškio ir Anykščių rajonais. Rokiškio rajono rytuose Lietuvos Respublikos siena ribojasi su Latvijos Respublika.

Rajone yra 10 seniūnijų (Jūžintų, Juodupės, Kamajų, Kazlišio, Kriaunų, Obelių, Pandėlio seniūnija, Panemunėlio, Rokiškio kaimiškoji, Rokiškio miesto). Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje yra 3 miestai – Rokiškis, Obeliai, Pandėlys, 9 miesteliai – Čedasai, Duokiškis, Juodupė, Jūžintai, Kamajai, Panemunėlis, Panemunis, Salos, Suvainiškis ir 689 kaimai. Rokiškio rajono savivaldybė yra viena iš šešių savivaldybių (Panevėžio miesto, Biržų r., Kupiškio r., Panevėžio r.,

Pasvalio r., Rokiškio r.), sudarančių Panevėžio apskritį. Rajono administracinis centras – Rokiškio miestas.

Gyventojai. Dideli Lietuvos emigracijos mastai kelia šaliai nemažai iššūkių: kinta šalies demografinė struktūra (visuomenė sensta), ima trūkti darbo jėgos, nuteka protai. Gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus balansas ilgą laikotarpį (beveik keletą dešimtmečių) išlieka neigiamas. Neigiamas buvo ir gyventojų migracijos saldo rodiklis (gerokai daugiau žmonių išvyksta nei atvyksta). Nepasikeitus tendencijoms, gyventojų skaičius Lietuvoje iki 2030 m. sumažės iki 3 procentų, darbingo amžiaus žmonių skaičius gali sumažėti apie 8,7 tūkst., o kai kuriuose miesteliuose pensininkai gali sudaryti daugiau nei pusę gyventojų.

Nuolatinių gyventojų skaičius liepos 1 d.

		Nuolatinių gyventojų skaičius liepos 1 d.				
		asmenys				
		2016	2017	2018	2019	2020
Miestas ir kaimas	Biržų r. sav.	25418	24645	23778	23172	22719
	Kupiškio r. sav.	18225	17670	17097	16756	16356
	Panevėžio m. sav.	93598	91054	88678	87139	85885
	Panevėžio r. sav.	36705	36417	35734	35445	35328
	Pasvalio r. sav.	25601	24796	23967	23377	22829
	Rokiškio r. sav.	31454	30451	29472	28728	28072
Miestas	Biržų r. sav.	12270	11884	11452	11168	11003
	Kupiškio r. sav.	7508	7250	7054	6955	6792
	Panevėžio m. sav.	93598	91054	88678	87139	85885
	Panevėžio r. sav.	1472	1437	1425	1391	1364
	Pasvalio r. sav.	8092	7836	7581	7486	7394
	Rokiškio r. sav.	14860	14363	13922	13571	13281
Kaimas	Biržų r. sav.	13148	12761	12326	12004	11716
	Kupiškio r. sav.	10717	10420	10043	9801	9564
	Panevėžio r. sav.	35233	34980	34309	34054	33964
	Pasvalio r. sav.	17509	16960	16386	15891	15435
	Rokiškio r. sav.	16594	16088	15550	15157	14791

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2020 m. pradžioje Statistikos departamento duomenimis Rokiškio mieste gyvena 13 281, o kaime 14 791 gyventojai. Aiškiai matyti, kad gyventojų skaičius mažėja. Gyventojų pokytis matyti ir aplinkiniuose rajonuose. Kaip ir kitos apskrities savivaldybės, taip ir Rokiškio rajono savivaldybė pasižymi tuo, kad didžioji dalis gyventojų gyvena kaime.

Natūrali gyventojų kaita apskrityse ir savivaldybėse 2018-2019 m.

	2018 metai			2019 metai		
	Gyvų gimusių kūdikių skaičius	Mirusių ū skaičius	Natūrali gyventojų kaita	Gyvų gimusių kūdikių skaičius	Mirusių ū skaičius	Natūrali gyventojų kaita
Panevėžio apskritis	1789	3461	-1672	1743	3251	-1620
Biržų r. sav.	182	457	-257	176	416	-240
Kupiškio r. sav.	140	319	-179	114	311	-197
Panevėžio m. sav.	724	1163	-439	743	1153	-410
Panevėžio r. sav.	317	521	-204	323	524	-201
Pasvalio r. sav.	202	418	-216	212	421	-209
Rokiškio r. sav.	224	583	-359	175	538	-363

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Mažėjantį Rokiškio rajono gyventojų skaičių sąlygoja kasmetinis didesnis mirusių gyventojų skaičius negu gimusių (natūralus gyventojų sumažėjimas) bei neigiamas migracijos saldo. Pastarųjų metų laikotarpiu pastebimas neigiamas Rokiškio rajono savivaldybės gyventojų natūralus prieaugis, t. y. kiekvienais metais mirusių gyventojų skaičius viršija gimusių gyventojų skaičių. Tokia pati tendencija stebima ir visoje Lietuvoje. Lyginant 2018 m. su 2019 m., Panevėžio apskrityje natūrali gyventojų kaita buvo 52 (tuo tarpu Rokiškio rajone per 2019 m. mirė 45 žmonėmis mažiau nei 2018 m.).

Visuomenės senėjimas.

Senstanti visuomenė yra įtakojama gimstamumo mažėjimo ir emigrantų skaičiaus didėjimo. Didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas šių demografinių procesų valdymui.

Viena pagrindinių gyventojų mažėjimo priežasčių Rokiškio mieste – neigiamas natūralus gyventojų prieaugis. Šios tendencijos 2015 – 2019 metų laikotarpiu fiksuojamos tiek Panevėžio regione, tiek ir visoje šalyje. 2015 – 2019 metų laikotarpiu gimusiųjų asmenų skaičiui šalyje augant, regione ir Rokiškio rajono savivaldybėje šis rodiklis mažėjo. Tai labai neigiama tendencija vertinant švietimo infrastruktūros tobulinimo naudą ir poreikį. Gyventojų skaičiaus pokyčius lemia ne tik gimstamumo ir mirtingumo disproporcijos, bet ir vidaus bei užsienio migracijos rodikliai, Rokiškio mieste gilinantis socialines, jaunimo užimtumo ir darbo rinkos problemas lentelėje pateikiami migracijos pokyčiai 2015–2019 metais.

Gimstamumas ir mirtingumas Rokiškio rajono savivaldybėje, Panevėžio apskrityje ir visoje šalyje 2015 – 2019 m. (asmenys)

Teritorija	Požymis	Metai					
		2015	2016	2017	2018	2019	2015-2019
Lietuvos Respublika	Gimstamumas	31 475	30 623	28 696	28 149	27 393	13,0%
	Mirtingumas	41 776	41 106	40 142	39 574	38 281	8,4%
	Skirtumas	-10 301	-10 483	-11 446	-11 425	-10 888	-4,6%
Panevėžio apskritis	Gimstamumas	2 224	2 018	1 937	1 789	1 743	21,6%
	Mirtingumas	3 748	3 719	3 630	3 461	3 363	10,3%
	Skirtumas	-1 524	-1 701	-1 693	-1 672	-1 620	11,3%
Rokiškio r.	Gimstamumas	247	215	222	224	175	29,1%
	Mirtingumas	604	610	630	583	538	-10,9%
	Skirtumas	-357	-395	-408	-359	-363	-18,2%

4.2. Migracija.

Nepaisant natūralios gyventojų migracijos ir mažėjimo tendencijų, verta paminėti, kad į rajoną atvyksta gyventi nemažas skaičius gyventojų. 2019 m. į rajoną atvyko 836 naujų gyventojų ir pagal šį rodiklį esame treči apskrityje. 2018 m. neto migracija Rokiškio rajono savivaldybėje buvo neigiama ir siekė – 385 (2015–2019 m. laikotarpiu šis rodiklis rajone tolygiai didėja). Teigiama yra tai, jog neto migracijos rodiklis mažėja, o atvykusiųjų asmenų skaičius, kaip ir šalyje bei regione, ženkliai auga. Remiantis Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis, 2019 metais į Rokiškio rajono savivaldybę atvyko daugiau nei 2015 m ir tai sudarė 19,4 proc.

Gyventojų migracija Rokiškio rajono savivaldybėje, Panevėžio regione ir visoje šalyje 2015-2019 m. (asmenys)

Teritorija	Požymis	Metai					
		2015	2016	2017	2018	2019	2015-2019
Lietuvos Respublika	Išvykusieji	105959	118905	117342	108382	102438	-3,3%
	Atvykusieji	83556	88734	89785	105090	113232	35,5%
	Neto migracija	-22403	-30171	-27557	-3292	-10794	-
Panevėžio apskritis	Išvykusieji	8111	9697	9753	8780	7898	-2,6%
	Atvykusieji	5242	5430	5139	6343	6090	16,2%
	Neto migracija	-2869	-4267	-4614	-2437	-1808	-
Rokiškio r. sav.	Išvykusieji	1080	1324	1278	1293	1129	-4,5%
	Atvykusieji	700	716	707	908	836	19,4%
	Neto migracija	-380	-608	-571	-385	-293	-

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vienas iš palankių būdų mažinti emigracijos srautus – gera ir palanki gyvenamoji aplinka, kuri tiesiogiai siejasi su prieinamomis ir kokybiškomis viešosiomis paslaugomis gyvenamojoje teritorijoje. Rajone įtakos turi gyventojų teritorinis pasiskirstymas ir tankumas, gyventojų struktūra pagal amžių, darbo rinkoje vykstantys procesai, socialinės rizikos šeimų statistika, mokyklų skaičius, jų dydžiai, bendrojo lavinimo mokyklų teikiamų programų įvairovė.

Nedarbas.

Darbingo amžiaus gyventojų skaičius Rokiškio rajono savivaldybėje 2019 m. pradžioje – 18 214, iš jų vyrai – 8 509; moterys - 9 705. 2019 m. sausio 1 d. Rokiškio rajone registruoti 2 083 bedarbiai, kurie sudaro 11,4 proc. darbingo amžiaus Rokiškio rajono gyventojų. (2018 m. sausio 1 d. – 12,8 proc.). Rokiškio skyriuje įregistruotos 999 moterys (jų nedarbas – 10,3 proc.) ir 1084 vyrų, kurių nedarbas – 12,7 proc., o jaunimo iki 29 m. – 419. Vidutinis metinis bedarbių santykis su darbingo amžiaus gyventojais. Mūsų rajone per 2020 m. rugsėjį registruoti 394 bedarbiai. Spalio 1 d. darbo ieškojo 3261 asmuo. Per 2020 m. 9 mėnesius pavyko įdarbinti 211 bedarbius. Užimtumo tarnybos tinklalapyje šiuo metu siūloma 70 laisvų darbo vietų. Dauguma jų skirtos kvalifikuotiems specialistams, tačiau darbo gali rasti ir nekvalifikuoti asmenys. Didžioji dalis registruotų Užimtumo tarnyboje bedarbių yra papildomai remiami darbo rinkoje asmenys. Iki registracijos darbo biržoje daugiausia įregistruotų asmenų dirbo paslaugų – 35,9 proc., 13,5 proc. – pramonės, 7,7 proc. – statybos ir 5,4 proc. – žemės ūkio sektoriuose.

Darbo rinkos situacija Rokiškio rajono savivaldybėje 2015–2019 metais

Rodiklis	2015	2016	2017	2018	2019
Registruota laisvų darbo vietų	1728	1579	1504	1615	1759
Įdarbinta asmenų, iš jų:	2042	1668	1695	1750	1736
- nuolatinis darbas	1705	1480	1434	1522	1454
- terminuotas darbas	211	188	261	228	282
Bedarbių veikla pagal lengvatinį verslo liudijimą	416	513	740	919	1231
Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės	1093	1207	768	858	538
Registruota bedarbių per metus	2782	2994	2782	3027	3325

Vidutinis metinis bedarbių skaičius	2355	2136	2135	2228	2083
-------------------------------------	------	------	------	------	------

Šaltinis. Užimtumo tarnybos Rokiškio skyriaus duomenys

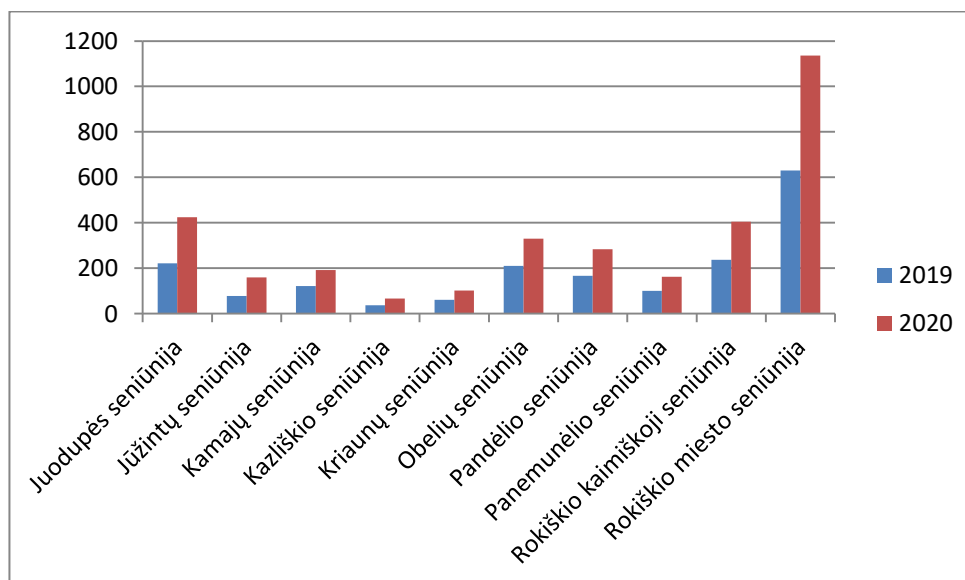
Kaip matyti iš aukščiau pateiktos lentelės, Rokiškio rajono savivaldybėje per paskutinius penkerius metus vidutinis metinis bedarbių skaičius nuolat mažėjo. 2019 metus palyginus su 2015 metais, vidutinis metinis bedarbių skaičius sumažėjo 12 procentų. Tačiau nors ir yra mažėjimo tendencijos, apskrityje išlieka vienas iš didžiausių. 2020 m. spalio pradžioje registruotas nedarbas šalyje sudarė 14,9 proc., Panevėžio apskrityje – 15 proc., o Rokiškio rajono nedarbas (19,5 proc.) ir yra vienas didžiausių Panevėžio apskrityje.

Bedarbių skaičius Rokiškio seniūnijose 2019-2020 m.

	2019-10-01			2020-10-01		
	Registruoti* Užimtumo tarnyboje	Iš jų *ilgalaikiai bedarbiai	Proc.*	Registruoti* Užimtumo tarnyboje	Iš jų *ilgalai ai bedarbiai	Proc.*
Juodupės seniūnija	222	49	22,1	425	102	24,0
Jūžintų seniūnija	78	27	34,6	160	26	16,2
Kamajų seniūnija	122	27	22,1	192	37	19,3
Kazliškio seniūnija	37	12	32,4	66	15	22,7
Kriaunų seniūnija	61	12	32,4	102	20	19,6
Obelių seniūnija	210	51	24,3	330	83	25,2
Pandėlio seniūnija	166	41	24,7	283	55	19,4
Panemunėlio seniūnija	100	23	23,0	162	35	21,6
Rokiškio kaimiškoji seniūnija	237	52	21,9	405	84	20,7
Rokiškio miesto seniūnija	630	116	18,4	1136	210	18,5
Iš viso	1863	410	X	3261	667	X

Šaltinis. Užimtumo tarnybos Rokiškio skyriaus duomenys(*preliminarūs skaičiai 2019-09-30 ir 2020-09-30)

Registruotų bedarbių Užimtumo tarnyboje 2019-2020 m. pagal seniūnijas

Ilgalaikį nedarbą gali lemti noro dirbti ir tobulinti kvalifikaciją trūkumas, laisvų darbo vietų nebuvimas bei turimi žalingi įpročiai. Taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad mažesnėse savivaldybėse darbo vietos yra kuriamos vangiai ir registruojamos labiau aukštesnės kvalifikacijos darbuotojams, kadangi jau yra jaučiamas tokių darbuotojų trūkumas, o esami bedarbiai (neturintys aukštos kvalifikacijos) stokoja motyvacijos dirbti, kadangi, atsižvelgiant į jų turimą kvalifikaciją, paprastai jiems yra siūlomas mažesnis darbo atlygis ar prastesnės darbo sąlygos. Tokiems asmenims yra sunkiau reintegrotis į nuolatos besikeičiančią darbo rinką, negu kitiems darbo rinkos dalyviams. Dalis šių asmenų jau neturi motyvacijos dirbti, o dalis dėl amžiaus nėra pageidaujami darbo rinkoje. Todėl būtina atkreipti dėmesį į šią grupę, rengiant ir vykdant Užimtumo didinimo programą.

Atlikus Rokiškio rajono savivaldybės būklės analizę, kurios metu buvo koncentruojamasi ties demografiniais ir ekonominiais socialiniais rodikliais, galima daryti išvadą, kad savivaldybėje būtina imtis ilgalaikį užimtumą skatinančių priemonių. Nepaisant to, kad tam tikri bendri rodikliai (socialinės paramos gavėjų ir socialinės rizikos šeimų skaičiaus mažėjimas, vidutinio darbo užmokesčio didėjimas ar mažėjantis registruotų bedarbių skaičius) rodo, jog situacija rajone kasmet vis gerėja, tačiau tai, kad Rokiškio rajono savivaldybėje nedarbas yra vienas didžiausių Panevėžio apskrityje ir žymiai viršija šalies nedarbo lygį, o emigracijos mastai yra žymiai išaugę, parodo, jog užimtumas Rokiškio rajono savivaldybėje nėra pakankamai efektyvus. Todėl, remiantis atlikta būklės analize, galima teigti, kad Rokiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programa turėtų orientuotis į asmenis, patiriančius socialinę riziką, bei ilgalaikius bedarbius. Tokiu būdu ne tik būtų siekiama padidinti savivaldybės gyventojų užimtumo lygį, bet ir pagerinti bendrą Rokiškio rajono savivaldybės socialinę-ekonominę būklę.

III. PASLAUGŲ IR PRIEMONIŲ PLANAS

5. Užimtumo didinimo programos plėtros kryptys.

Atsižvelgiant į užimtumo didinimo poreikį ir į turimas lėšas, numatomos prioritetingos gyventojų tikslinės grupės 2021 m. Užimtumo didinimo programoje:

- asmenys, patiriantys socialinę riziką;
- piniginės socialinės paramos gavėjai;
- vyresni nei 40 metų asmenys;
- rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25 metai;
- nėščios moterys, vaikų motinos (įmotės) arba tėvai (įtėviai), vaiko globėjai, rūpintojai ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, asmenys prižiūrintys sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra.

2021 m. bedarbių atranka dalyvauti Užimtumo didinimo programoje bus vykdoma atrenkant iš visų seniūnijų. Pirmenybė bus teikiama asmenims, patiriantiems socialinę riziką, t. y. netekusiems darbo ar ilgesnį laiko tarpą neradusiems darbo, bet turintiems motyvaciją dirbti. Tokiu tikslu bus siekiama motyvuoti tuos asmenis, kurie Užimtumo tarnyboje yra registruoti santykinai neilgai, tačiau rizikuoja prarasti savo motyvaciją aktyviai dalyvauti darbo paieškose ir tapti neaktyviais darbo rinkoje. Taip pat labai svarbu įtraukti į darbo rinką piniginės socialinės paramos gavėjus bei asmenis, vyresnius nei 40 metų. Asmenys bus įdarbinti nenuolatinio pobūdžio darbams (siekiant užtikrinti viešųjų darbų tęstinumą) ne mažiau kaip dviem mėnesiams. Jeigu asmuo motyvuotas dirbti ir pateisina darbdavio lūkesčius, numatoma galimybė pratęsti tam asmeniui viešųjų darbų terminą iki 6 mėnesių.

Dalyvauti Programoje gali tik Užimtumo tarnyboje registruoti ir bedarbio statusą turintys Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 48 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys. Užimtumo didinimo programai, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedarbingiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modeliui įgyvendinti planuojama suteikti paslaugų ne

mažiaus kaip 60 asmenų, kurie turės galimybę užsidirbti lėšų pragyvenimui, atnaujinti darbinius įgūdžius ir įgyti motyvaciją tolimesnei darbo rinkai.

6. Priemonės poreikio pagrindimas.

Prognozuojama, kad per 2021 m. įsiregistruos apie 2500 ieškančių darbo asmenų. Planuojamas Užimtumo didinimo programos apimtis lemia įtempta situacija darbo rinkoje, esantis nedarbas ir socialiniai veiksniai.

Siekiant padėti neseniai praradusiems darbą asmenims, aktyviems darbo rinkoje bedarbiams, negalintiems įsidarbinti į nuolatinį darbą, bei kitiems bedarbiams, dėl ilgalaikio nedarbo praradusiems darbo įgūdžius ir atsidūrusiems sunkioje materialinėje padėtyje, sumažinti socialinę atskirtį, būtina sudaryti galimybę jų darbiniam įgūdžiams palaikyti ar atstatyti. Šiems asmenims išvengti socialinės atskirties bus padedama vykdant Užimtumo didinimo programą.

Į 2021 metų Užimtumo didinimo programą prognozuojama įtraukti iki 150 asmenų.

Siekiant mažinti socialinę įtampą rajone ir garantuoti netekusiems darbo asmenims laikiną pajamų šaltinį, bus ieškoma galimybių Užimtumo didinimo programą finansuoti iš kitų šaltinių ir taip išplėsti šios programos apimtį.

7. Programoje numatyti nenuolatinio pobūdžio darbai.

7.1. miestų, rajonų ir gyvenviečių gatvių, kelių, pakelių bei teritorijų tvarkymo, apželdinimo ir želdinių priežiūros darbai;

7.2. socialinės, visuomeninės ir kitos paskirties objektų rekonstrukcijos ir remonto darbai;

7.3. istorijos ir kultūros paveldo, muziejų, kapinių, parkų, kitų saugomų bei turinčių išliekamąją vertę objektų, knygų fondų ir archyvų tvarkymo pagalbiniai darbai;

7.4. upių, ežerų, kitų vandens telkinių, paplūdimių valymo, pakrančių tvirtinimo ir priežiūros darbai;

7.5. pagalbiniai maisto paruošimo, patalpų bei aplinkos tvarkymo darbai socialinės bei visuomeninės paskirties įmonėse, įstaigose bei organizacijose;

7.6. stichinių meteorologinių reiškinių laikino pobūdžio darbai.

8. Priemonės vidutinė trukmė.

2021 m. planuojama vidutinė priemonės organizavimo trukmė – 2 mėn. Esant būtinumui, trukmė gali būti pratęsta 6 mėn.

Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims, modelio įgyvendinimo laikotarpis nuo 2021 m. sausio 2 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d.

9. Programos išlaidos.

2021 m. Užimtumo didinimo programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams lėšų.

Viešųjų darbų priemonei finansuoti 2021 m. prognozuojamos lėšos – 529,7 tūkst. eurų.

Modeliui įgyvendinti 2021 metams skirta Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija 70,00 tūkst. eurų.

10. Priemonės įgyvendinimo priežiūra.

Rokiškio rajono savivaldybės administracijoje už Užimtumo didinimo programos įgyvendinimą atsakingas Turto valdymo ir ūkio skyrius. Programa bus organizuojama ir įgyvendinama, laikantis skaidrumo, viešumo ir efektyvumo principų. Visais atvejais bedarbių nukreipimą į Užimtumo didinimo programą organizuoja Užimtumo tarnyba.

Už modelio įgyvendinimą atsakingi savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyrius, Rokiškio socialinės paramos centras ir Užimtumo tarnyba. Įgyvendinant modelį, kurio įgyvendinimo tvarka ir reikalavimai yra pateikti Aprašo II ir III skyriuose, nedirbantys ir socialinę paramą gaunantys gaus užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugas. Modelio

įgyvendinime dalyvauja Aprašo 5 punkte nurodyti asmenys, nedarbingų asmenų atveju vadybininkas ir atvejo komanda.

11. Laukiami rezultatai ir priemonės vertinimas.

Numatoma, kad Užimtumo didinimo programoje 2021 metais dalyvaus iki 150 bedarbių, sudarant jiems galimybę užsidirbti lėšų pragyventi bei laikinam užimtumui. Laukiama, kad po priemonės pasiliks dirbti nuolatinai ar terminuotai pas tuos pačius darbdavius ar įsidarbins kitose įmonėse apie 1 proc. priemonės dalyvių. Viešųjų darbų pagalba bus atlikti visuomenei naudingi darbai: pagalbinais remonto darbai ne mažiau kaip 12 rajono mokyklų ir darželių, 10 rajono seniūnijų socialinės bei visuomeninės paskirties objektuose, prižiūrimi istorijos ir kultūros paveldo objektai, muziejai, parkai, kapinės, vandens telkinių pakrantės, atliekami gyvenviečių gatvių, kelių ir teritorijų tvarkymo darbai, laikini miškų ūkio darbai.

IV. UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO REZULTATAI

Rokiškio rajono savivaldybės praėjusių metų Užimtumo didinimo programos įgyvendinimo priežiūra vykdoma parengiant praėjusių metų užimtumo didinimo programos priemonių ir paslaugų įgyvendinimo ataskaitą pagal nustatytą formą. Ataskaitą rengia Turto valdymo ir ūkio skyrius.

Savivaldybės praėjusių metų Užimtumo didinimo programos priemonių ir paslaugų įgyvendinimo ataskaitoje faktiškai įvykdytų priemonių rodikliai (paslaugų gavėjų skaičius, panaudoti asignavimai) lyginami su planuotais rodikliais, nustatyta gyventojų užimtumo didinimo poreikiu. Vertinant aptariama Užimtumo didinimo programos įgyvendinimo eiga, iškilusios kliūtys planui įgyvendinti, laukiamiems rezultatams pasiekti, ieškoma alternatyvių sprendimo būdų. Užimtumo didinimo programos įgyvendinimas aptarimas Trišalėje taryboje.

Vertinant Rokiškio rajono savivaldybės 2021 m. Užimtumo didinimo programą, žiūrima, ar pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai, vertinamas panaudotų lėšų efektyvumas, Programos priemonių bei paslaugų tikslingumas, atsižvelgiant į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos šiai programai įgyvendinti ir tikslui pasiekti. Jeigu jie nepasiekti, analizuojami veiksniai, turintys įtakos rezultatams, numatomos priemonės šiems veiksniams pašalinti ar sumažinti. Užimtumo didinimo programa tikslinama pagal kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos jai įgyvendinti ir tikslui pasiekti.

Užimtumo didinimo programos įgyvendinimo priežiūra derinama su bendra strateginio planavimo dokumentų Rokiškio rajono savivaldybėje stebėseną.

V. TĘSTINUMAS IR PROGNOZĖ

Atsižvelgiant į šioje programoje patvirtintas prioritetingas gyventojų grupes, 2022 m. numatoma toliau tęsti šių grupių užimtumo didinimą. Padedant socialiniams darbuotojams seniūnijose, planuojama parengti socialinės paramos gavėjo paveikslą, kuris padėtų nustatyti, kokia pagalba yra reikalinga kiekvienam socialiai pažeidžiamam asmeniui ir numatyti realias galimybes kiekvieną jų integruoti į darbo rinką ir taip kiekvienais metais tikslinti prioritetingas gyventojų tikslines grupes Užimtumo didinimo programoje.

Teikiant priemones ir paslaugas užimtumui didinti, planuojant jų mastą ateinantiems 3 metams, ir toliau bus orientuojamasi į pagrindines tikslines grupes, kurios susiduria su užimtumo problema Rokiškio rajono savivaldybėje: asmenys, patiriantys socialinę riziką, ilgalaikiai bedarbiai, piniginės socialinės paramos gavėjai, vyresni nei 40 metų asmenys, rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25 metai, nėščios moterys, vaikų motinos (įmotės) arba tėvai (įtėviai), vaiko globėjai, rūpintojai ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, asmenys prižiūrintys sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra.

Siekiant rajono gyventojų užimtumo didinimo procesą padaryti efektyvesnį, būtina didinti žmogiškuosius išteklius bei skirti lėšų socialinio darbo organizatorių ir socialinių išmokų specialistų, dirbančių seniūnijose, mokymams, kurie, nuolat bendraudami su socialinės paramos gavėjais ir socialinės rizikos šeimomis, galėtų juos motyvuoti aktyvesnėms darbo paieškoms ir dalyvauti aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse, kurias teikia Užimtumo tarnyba.

Rokiškio rajono savivaldybėje yra santykinai aukštas nedarbo lygis, todėl yra didelis gyventojų skaičius, kuriems reikalingas ilgalaikio užimtumo užtikrinimas, tačiau savivaldybė neturi tiek finansinių išteklių, kad visiems neužimtiems ir neaktyviems darbo rinkoje asmenims galėtų užtikrinti ilgalaikį užimtumą. Atsižvelgiant į tai, būtina išskirti prioritėtines gyventojų grupes, kurioms ilgalaikis užimtumas yra būtinausias, kurios tikslinės grupės yra didžiausios, ir kiekvienais metais siekti papildomai įtraukti asmenis į Užimtumo didinimo programą iš kitų tikslinių grupių, kurioms užimtumo didinimas taip pat yra reikalingas.

Atsižvelgiant į esamą nedarbo lygį Rokiškio rajono savivaldybėje, numatoma, kad priemonių ir paslaugų poreikis užimtumui didinti nemažės, nes nedarbo lygis yra žymiai didesnis už šalies nedarbo lygį. Numatyti rajono biudžetą ateinantiems 3 metams yra sudėtinga, todėl planuojant priemones bei paslaugas bus atsižvelgiama į biudžeto galimybes. Numanoma, kad pagrindiniai finansavimo šaltiniai priemonėms ir paslaugoms įgyvendinti bus valstybės specialiosios tikslinės dotacijos lėšos savivaldybių biudžetams, Europos Sąjungos paramos lėšos ir savivaldybės biudžeto lėšos.

VI. VIEŠINIMAS

Rokiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programa, jos įgyvendinimas ir vertinimo rezultatai skelbiami savivaldybės interneto svetainėje www.rokiskis.lt. Užimtumo didinimo programos rezultatai vertinami Trišalėje taryboje.
